

Tid Torsdagen den 29 augusti 2013, kl 16.00 – 16.25

Plats Bråvallasalen, Stadshuset

Justerat Måndagen den 9 september 2013

Joakim Larsson

Maria Östberg Svanelind

Närvarande

Beslutande ledamöter:

Joakim Larsson (M) ordföranden

Maria Östberg Svanelind (S), vice ordföranden

Jan Tigerström (M)

Lars Svärd (M)

Theréz Randquist (M)

Per Hallberg (M)

Daniel Forslund (FP)

Lars Arell (S) §§ 1-6, 8, 10-17, 19-24

Maria Nygård (S)

Åke Askensten (MP)

Anna Bäcklund (MP)

Tjänstgörande ersättare:

Gustav Johansson (M) för Karl Malmqvist (C)

Sara Gunnerud (S) för Lars Arell (S) §§ 7, 9 samt 18

Clara Lindblom (V) för Ann-Margarethe Livh (V)

Ersättare:

Eva Ångström (M)

Maria Hagbom (M)

Patrik Silverudd (FP)

Inga Osbjer (FP)

Sara Gunnerud (S) §§ 1-6, 8, 10-17 samt 19-24

Kenneth Nilsson (S)

Håkan Olander (S)

Elin Olsson (MP)

Lennart Tonell (MP)

Tjänstemän:

Förvaltningschefen Krister Schultz, Jennie Almgren, Marita Anheim, Ann-Charlotte Bergqvist, Mårten Frumerie, Gunnar Jensen, Eva Olofsson och Åsa Wigfeldt samt borgarrådssekreteraren Martin Edgélius.

§ 1**Val av justerare och tid för justering****Beslut**

Exploateringsnämnden utser vice ordföranden Maria Östberg Svanelind (S) att tillsammans med ordföranden Joakim Larsson (M) justera dagens protokoll.

Justering sker måndagen den 9 september 2013.

§ 2**Frågor för beredning och eventuell information från kontoret**Information

Förvaltningschefen Krister Schultz informerar att nämndutbildning kommer äga rum torsdagen den 14 november 2013.

Beslut

Exploateringsnämnden tackar för informationen.

§ 3**Anmälan av inkomna skrivelser till exploateringsnämnden**

Inkomna skrivelser m.m. till exploateringsnämnden enligt förteckningar från den 20 augusti 2013 och den 29 augusti 2013 anmäls.

§ 4**Anmälan av delegationsbeslut fattade inom exploateringskontoret**

Dnr E2013-010-00030

Beslut

Exploateringsnämnden godkänner anmälan.

Handlingar i ärendet

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande från den 12 augusti 2013.

§ 5**Anmälan av protokoll från rådet för funktionshinderfrågor**

Dnr E2013-005-00036

Protokoll nr 5/2013 från stadsbyggnadsnämndens och exploateringsnämndens gemensamma råd för funktionshinderfrågors sammanträde den 17 juni 2013 anmäls.

§ 6**Arkitektur Stockholm – en strategi för stadens gestaltning. Svar på remiss**

Dnr E2013-512-01224

Beslut

Exploateringsnämnden beslutar enligt exploateringskontorets förslag:

- 1 Exploateringsnämnden besvarar remissen med kontorets tjänsteutlåtande.
- 2 Exploateringsnämnden beslutar att omedelbart justera paragrafen.

Handlingar i ärendet

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande från den 12 augusti 2013.

Nämndens behandling av ärendet**Framlagda förslag till beslut**

- 1) Ordföranden Joakim Larsson m.fl. (M), Daniel Forslund (FP) och vice ordföranden Maria Östberg Svanelind m.fl. (S) föreslår (se beslutet).
- 2) Åke Askensten m.fl. (MP) föreslår att nämnden beslutar enligt följande:
 - 1 Exploateringsnämnden och stadsbyggnadsnämnden får – med hänsyn tagen till de kommande remissvaren – i uppdrag att gemensamt ta fram strategiförslaget så att strategin kan verka nämndövergripande.
 - 2 Samt att remissen i huvudsak besvaras av tjänsteutlåtandet men med följande tillägg:

Arkitektur Stockholm – en strategi för stadens gestaltning ska förtydliga stadens vision och visa strategier för hur målen i Promenadstaden kan förverkligas med arkitektur som verktyg i samspel med medborgare och stadsbyggnadsaktörer. Det finns ett tydligt behov av ett dokument som behandlar begreppet arkitektur i dess fulla bredd. Dokumentet ska även ligga till grund för mer detaljerade kunskapsunderlag och vägledningar som tas fram successivt.

Nämndövergripande strategier och verktyg

Med högt ställda mål och ambitioner om ett världsledande Stockholm i hållbar, innovativ och kvalitativ stadsutveckling är det nödvändigt att strategier tas fram som steg på vägen. Men för att strategierna ska bli verksamma på allvar är det också nödvändigt att de blir nämndövergripande och tar ett helhetsgrepp över alla delar som samverkar för att skapa förutsättningar för arkitekturen i Stockholm. Staden ska uppmuntra byggherrar som garanterar en spännande arkitektur av hög kvalitet.

Sedan det tidigare remissförslaget har de flesta delar som varit nämndövergripande arbetats bort – bland annat formuleringen ”Värdet av hög kvalitet bör inkluderas redan i markanvisningsprocessen”. Exploateringsnämnden anser att den nuvarande strategin riskerar att bli tandlös när stadsbyggnadsnämnden styr undan från en sådan kärnfråga som att kunna vika innovation och arkitektonisk kvalitet i markanvisningsskedet.

De höga markpriserna i Stockholm leder till att kostnader måste hållas nere i byggskedet vilket minskar innovationskraft, arkitektonisk kvalitet och likriktar byggandet. Byggherrar upplever att de uppressade markpriserna gör det omöjligt att få ihop ekonomin i de mer ambitiösa projekten.

Exploateringsnämnden ser mycket positivt på att strategin vill uppmuntra olika upplåtelseformer och stadsbyggnadsexperiment i mindre skala men ser även här att det krävs en annan typ av markanvisningspolicy för att detta ska komma till stånd.

Utvärderingskriterier i markanvisningspolicyn behöver utvecklas så att fler värden lyfts in. Detta arbete bör ske i nära samarbete med stadsbyggnadsnämnden och utmynna i en gemensam strategi där nämnderna verkar i samma riktning.

Gröna rum

Potentialen för att integrera ekosystemtjänster i ännu högre grad vid nybyggnation borde beskrivas i kapitlet Gröna rum. I den växande staden behövs innovation och uppfinningsrikedom för att utveckla hur ekosystemtjänster inkluderas och utvecklas. Här skulle strategin mycket väl kunna gå längre och beskriva detta visionärt och som arkitektoniskt verktyg.

Dialog

Vikten av medborgarinflytande och tidiga dialoger kan inte nog understrykas. Detta gäller inte minst den förtätning som sker på många håll. Det är genom att samverkan och lyhördhet Stockholm och dess invånare kan växa tillsammans. Vi ser mycket positivt på att stadsbyggnads- och exploateringskontoret påbörjat ett utvecklingsarbete för bättre metoder för samrådsmöten och tidiga dialoger.

Under rubriken dialog borde det tydligare framgå att målet är att skapa transparenta processer där det tydligare bör framgå på vilket sätt som dialogarbete tagits tillvara i ett projekt. Det är en avgörande framgångsfaktor för att inte dialogarbete i slutändan ska leda till misstro hos medborgare och för att arbetet ska bli verksamt inom enskilda projekt.

Helhetssyn

Själva byggnadsutformningen får i nuläget stor uppmärksamhet och det är bra. Men det behövs en större omväxling i byggnadernas utformning. Större vikt bör läggas också på andra faktorer för att helhetsbilden ska bli riktigt positiv och motsvara det som krävs för ett hållbart samhälle.

För att den gröna promenadstaden ska bli verklighet krävs nytänkande inom olika områden. Det innebär bland annat att mycket stor hänsyn ska tas till en förändrad trafiksituation där kollektivtrafik, cykeltrafik och gångtrafik måste få större andelar. Parkeringsutrymme ska i princip bara upplåtas för funktionshinder och för bilpooler. Det innebär också att exploaterade grönytor ersätts med nya grönytor som har motsvarande ekologiskt värde.

Tydligare krav än i dag måste ställas på tillgängligheten. Det är också viktigt att staden lever upp till sina egna beslut, exempelvis i det av kommunfullmäktige antagna dokumentet "Stockholm – en stad för alla".

Nya stadsdelar ska vara klimatneutrala och energianvändningen ska minska i befintlig bebyggelse.

Grundläggande är att staden följer upp de krav som ställs på byggherrar och fastighetsägare.

3) Clara Lindblom (V) föreslår att nämnden beslutar enligt följande:

Att delvis bifalla kontorets förslag på tjänsteutlåtande.

Att därutöver anföra:

Vänsterpartiet delar två av kontorets tre synpunkter som framförs i förslaget på remissvar. En strategi för stadens gestaltungs bör inte vara alltför detaljerad, samtidigt som samrådsmöten och medborgardialoger bör komma in i ett betydligt tidigare skede av planprocessen än vad som är fallet i dagsläget. Vänsterpartiet har länge förespråkat en så kallad omvänd planprocess, där medborgare aktivt involveras i framtagandet av en områdesplanering som senare markanvisnings- och detaljplanearbete utgår ifrån. Idag utgår markanvisningarna alltför ofta från frimärks-planering, där hela stadsdelens behov av nyproduktion, grönytor och offentlig- samt kommersiell service inte tas i tillräckligt beaktande.

Däremot menar Vänsterpartiet att en arkitekturstrategi av nödvändighet måste innehålla riktlinjer som styr andra nämnders verksamhet. Stockholms arkitekturpolitik rör inte enbart stadsbyggnads- eller kultur- och fritidsnämnden, utan måste genomsyra såväl Exploateringsnämndens arbete med markanvisningar som andra nämnder inom staden.

Strategins skrivningar om att ”alla, oavsett behov och bakgrund, ska beredas plats i den blandade staden” kommer inte kunna infrias så länge som upplåtelse av mark framförallt sker till högstbjudande aktörer, eftersom det effektivt hindrar upplåtandet av hyresrätter till hyror som vanliga stockholmare har råd att betala. Såväl markpriset som exempelvis överenskommelser i exploateringsavtal om finansiering av infrastruktur i anslutning till den uppförda byggnaden, påverkar nyproduktionshyror och i förlängningen även den arkitektoniska utformningen.

De ursprungliga skrivningarna om att ”värdet av hög arkitektonisk kvalitet bör inkluderas redan i markanvisningsprocessen” bör således återföras till strategin, på samma sätt som att skrivningarna i strategin om vikten av att bygga en blandad stad även bör fungera som riktlinjer för Exploateringsnämnden.

Beslutsgång

Ordföranden Joakim Larsson (M) ställer förslagen mot varandra och finner att nämnden beslutar enligt förslag från ordföranden Joakim Larsson m.fl. (M), Daniel Forslund (FP) och vice ordföranden Maria Östberg Svanelind m.fl. (S).

Reservation

Åke Askensten m.fl. (MP) reserverar sig mot beslutet med hänvisning till sitt förslag.

Clara Lindblom (V) reserverar sig mot beslutet med hänvisning till sitt förslag.

Särskilt uttalande

Särskilt uttalande lämnas av Daniel Forslund (FP) enligt följande:

Det är ur Folkpartiets perspektiv positivt att förslaget till Arkitektur Stockholm – stadens första arkitekturstrategi – framhåller att stenstadens siluett är mycket känslig för skalförskjutning både i form av påbyggnader på befintlig bebyggelse och av högre nybebyggelse. Som Arkitektur Stockholm fastslår förändras helhetsintrycket av stenstaden snabbt om flera enskilda projekt avviker från etablerade höjder och utbredning.

Högre bebyggelse inom stenstaden kan först bli aktuell om det föreligger ett stort allmänt intresse och om föreslagen bebyggelse uppvisar exceptionellt hög arkitektonisk kvalitet. Det är i detta sammanhang inte tillfredsställande att det omarbetade förslaget till Arkitektur Stockholm har sänkt den arkitektoniska ambitionsnivån i fall då hög bebyggelse kan komma att provas.

Högre bebyggelse kan däremot, som Arkitektur Stockholm framhåller, med fördel provas i nya stadsutvecklingsområden utanför tullarna.

Folkpartiet är positivt till en förnyelse av Stockholms City som fastslagits i Vision för City. Ett av de största problemen som Citysaneringen gav upphov till var att området tömdes på bostäder. Fler bostäder i City skulle tillföra området en rad positiva värden samt vara välkommet mot bakgrund av den rådande bostadsbristen. En upprustning av City kan bidra till att läka en del av de sår som rivningarna i Klara åstadkom.

Ett sätt att tillskapa fler bostäder är att bygga på befintliga fastigheter. Folkpartiet vill dock framhålla att fler bostäder i City inte nödvändigtvis förutsätter högre bebyggelse. Det är likaväl en fråga om hur man använder redan befintliga fastigheter. Som bekant är City redan idag en innerstadsstadsdel med mycket få bostäder, trots sin i jämförelse med stenstaden högre skala.

Folkpartiet instämmer med att det är särskilt viktigt att påbyggnader och volymförändringar sker ur ett helhetsperspektiv. Tillåter staden att hus för hus byggs på utan ett samlat grepp över stadsbilden, är risken att det ger upphov till nya problem. Ska påbyggnader bli lyckade i City måste de genomföras på ett medvetet sätt så att ut- och inblickar finns kvar och möjligheten att avläsa de enskilda husens arkitektur, siktlinjer och stadens struktur som helhet kvarstår.

Förslaget till Arkitektur Stockholm uttrycker att förändringar av City innebär väl avvägda volymändringar och successiva höjdförskjutningar. Dessa formuleringar, som är av stor vikt för hur City ska utvecklas, borde göras tydligare så att det av Arkitektur Stockholm framkommer vilken byggnadshöjd staden önskar.

§ 7

Remiss av promenorian Vissa Plan- och byggfrågor. Anmälan av svar på remiss

Dnr E2013-500-01213

Beslut

Exploateringsnämnden beslutar enligt exploateringskontorets förslag:

- 1 Exploateringsnämnden godkänner anmälan.

Handlingar i ärendet

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande från den 12 augusti 2013.

Nämndens behandling av ärendet**Deltar ej i beslutet**

Clara Lindblom (V) meddelar att hon inte deltar i beslutet.

Framlagda förslag till beslut

Nämnden föreslår (se beslutet).

Beslutsgång

Ordföranden Joakim Larsson (M) finner att nämnden beslutar enligt kontorets förslag.

Särskilt uttalande

Särskilt uttalande lämnas av Åke Askensten m.fl. (MP) enligt följande:

Det bra att förslagen till lagändringar kommer att bidra till en något förenklad planprocess utan att medborgarnas inflytande och möjlighet till påverkan inskränks. Dock kunde för tydlighetens skull det klart framgå att 2 kap. 6 § omfattar både lovpliktiga byggåtgärder och lovbefriade. I det nya förslaget uttrycks detta att 6:e paragrafen gäller vid "bebyggande och ändring". Den nya skrivningen ger ett visst utrymme för tolkning som kunde ha undvikits med en klarare skrivning.

Jäv

Lars Arell (S) har på grund av jäv inte deltagit i eller varit närvarande vid handläggningen av detta ärende.

§ 8**Remiss av förslag till Boverkets allmänna råd (2013:xx) om rivningsavfall med tillhörande konsekvensutredning. Anmälan av svar på remiss**

Dnr E2013-000-01098

Beslut

Exploateringsnämnden beslutar enligt exploateringskontorets förslag:

- 1 Exploateringsnämnden godkänner anmälan.

Handlingar i ärendet

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande från den 5 juli 2013.

Nämndens behandling av ärendet**Deltar ej i beslutet**

Clara Lindblom (V) meddelar att hon inte deltar i beslutet.

Framlagda förslag till beslut

Nämnden föreslår (se beslutet).

Beslutsgång

Ordföranden Joakim Larsson (M) finner att nämnden beslutar enligt kontorets förslag.

§ 9

Remiss av Betänkandet Rätta Byggfelen snabbt! – med effektivare förelägganden och försäkringar (SOU 2013:10). Anmälan av svar på remiss

Dnr E2013-000-01079

Beslut

Exploateringsnämnden beslutar enligt exploateringskontorets förslag:

- 1 Exploateringsnämnden godkänner anmälan.

Handlingar i ärendet

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande från den 17 juni 2013.

Nämndens behandling av ärendet**Deltar ej i beslutet**

Clara Lindblom (V) meddelar att hon inte deltar i beslutet.

Framlagda förslag till beslut

Nämnden föreslår (se beslutet).

Beslutsgång

Ordföranden Joakim Larsson (M) finner att nämnden beslutar enligt kontorets förslag.

Jäv

Lars Arell (S) har på grund av jäv inte deltagit i eller varit närvarande vid handläggningen av detta ärende.

§ 10

Nacka tingsrätts dom angående tomträttsavgäld för fastigheten Borgarfjord 2 i Kista

Dnr E2011-514-1463

Sekretess enligt offentlighets- och sekretesslagen 19 kap 9 §.

Sekretessbelagt av exploateringsnämnden

Beslut

Exploateringsnämnden beslutar enligt exploateringskontorets förslag:

- 1 Exploateringsnämnden beslutar att överklagandet av Nacka tingsrätts dom ska vidhållas.
- 2 Exploateringsnämnden beslutar att omedelbart justera paragrafen.

Handlingar i ärendet

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande från den 12 augusti 2013.

Nämndens behandling av ärendet**Framlagda förslag till beslut**

Nämnden föreslår (se beslutet).

Beslutsgång

Ordföranden Joakim Larsson (M) finner att nämnden beslutar enligt kontorets förslag.

§ 11

Motion (2013:41) om ökningar av antalet markanvisningar till våra allmännyttiga bostadsbolag samt att låta dem bygga mer än 1500 lägenheter per år som den borgliga majoriteten föreslår. Svar på remiss

Dnr E2013-511-00916

Beslut

Exploateringsnämnden beslutar enligt exploateringskontorets förslag:

- 1 Exploateringsnämnden besvarar remissen i enlighet med kontorets tjänsteutlåtande.
- 2 Exploateringsnämnden beslutar att omedelbart justera paragrafen.

Handlingar i ärendet

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande från den 16 juni 2013.

Nämndens behandling av ärendet

- 1) Ordföranden Joakim Larsson m.fl. (M) och Daniel Forslund (FP) föreslår (se beslutet).
- 2) Vice ordföranden Maria Östberg Svanelind m.fl. (S) föreslår att nämnden beslutar enligt följande:

Att avslå kontorets förslag till beslut samt

Att i huvudsak bifalla motionen samt att därutöver anföra

Motionen tar upp en angelägen fråga om vikten av att både radikalt öka takten i bostadsbyggandet, bygga fler hyresrätter och att till fullo utnyttja den verktygslåda staden har. Stadens bostadsbolag både kan och bör bygga betydligt fler bostäder än den moderata politiken tillåter. Ett sätt att hitta nya sätt att bygga till hög kvalitet och priser som vanliga människor har råd att betala är att som motionärerna förslår utlysa tävlingar med tydliga direktiv. Däremot är vi idag inte beredda att ta ställning till vare sig exakta krontal eller antal markanvisningar. Det är inte omöjligt att takten behöver ökas mer än motionärerna föreslår.

- 3) Åke Askensten m.fl. (MP) föreslår att nämnden beslutar avge följande svar på motionen:

Nämnden föreslår att fullmäktige beslutar att minst 50 procent av de bostäder som anvisas ska vara hyresrätter och resterande bostadsrätter, främst i flerbostadshus. Andelen markanvisningar till de kommunala bolagen ska öka

kraftigt och andelen student- och ungdomslägenheter ska vara minst 20 % av det totala antalet markanvisningar.

Den senaste 5-årsperioden (sedan 2009) har de kommunala bolagen bara fått en dryg tredjedel av alla anvisade hyresrätter. Bostadsbristen gör det extra viktigt att de kommunala bolagen uppmuntras att söka flera markanvisningar och att exploateringsnämnden ger fler anvisningar till dessa bolag.

Statistiken som finns i svaret kan tolkas på olika sätt. Det intressanta är hur många bostäder som blivit färdigställda dvs dit människor har kunnat flytta in. Exempelvis anvisades drygt 3 000 bostäder för sex år sedan (2007) och av dessa är mindre än 800 byggda, det vill säga en fjärdedel. För anvisade bostäder för fem år sedan är andelen byggda 6 % och för fyra år sedan knappt 10 %.

Det är som svaret anger helt riktigt är att det råder en hög takt i antalet markanvisningar (exempelvis anvisades hela 5 496 lägenheter förra året). Om man utgår från tidigare erfarenheter så kommer om fem-sex år drygt 1.000 av dessa vara inflyttningsklara. Tjänsteutlåtandet konstaterar att "planeringsprocessen tar tid" och något egentligt svar på frågan vad det beror på ges inte, det vill säga om stadens markpolicy är en av flera faktorer som är orsaken till det stora tidsgapet mellan anvisning och färdig bostad. Planeringsprocessen tar inte så lång tid som fem-sex år om inte extraordinära omständigheter föreligger.

Det kan tyckas märkligt att inte fler bostäder färdigställs när det råder en enorm bostadsbrist. Allt sker ju på en marknad där utbudet och efterfrågan ska balansera varandra efter marknadsteoretiska principer som också staden tillämpar i sin markpolicy. Problemet är bl.a. att en mycket stor grupp som efterfrågar bostad har en dålig betalningsförmåga. De får inte lån för att köpa en bostadsrätt (och har inte tillräcklig kontantinsats). De har inte heller råd att hyra till de hyresnivåer som är i nyproduktion.

Det som byggs är huvudsakligen dyra bostadsrätter och här har den förda markpolicyn säkert en viss betydelse också för att "planeringstiden" blir lång. Exploatörerna betalar dyrt för marken och börjar bygga när en viss del av projektet är tecknat (ofta minst 40 %) och då kan de få lån från banken (riskbedömning). Vi har många exempel på detta i Stockholm. Dessutom ligger det inte i exploatörernas (bygg- och fastighetsbolagens) intresse att det färdigställs "för mycket" bostäder. Det gäller att hålla efterfrågan uppe hos de bostadssökande och att göra de största vinsterna.

Statistiken som finns i svaret kan tolkas på olika sätt. Det intressanta är hur många bostäder som blivit färdigställda dvs dit människor har kunnat flytta in. Exempelvis anvisades drygt 3.000 bostäder för sex år sedan (2007) och av dessa är mindre än 800 byggda, det vill säga en fjärdedel. För anvisade bostäder för fem år sedan är andelen byggda 6 % och för fyra år sedan knappt 10 %.

Det är som svaret anger helt riktigt är att det råder en hög takt i antalet markanvisningar (exempelvis anvisades hela 5 496 lägenheter förra året). Om man utgår från tidigare erfarenheter så kommer om fem-sex år drygt 1 000 av dessa vara inflyttningsklara. Tjänsteutlåtandet konstaterar att "planeringsprocessen tar tid" och något egentligt svar på frågan vad det beror på

ges inte, det vill säga om stadens markpolicy är en av flera faktorer som är orsaken till det stora tidsgapet mellan anvisning och färdig bostad. Planeringsprocessen tar inte så lång tid som fem-sex år om inte extraordinära omständigheter föreligger.

Det kan tyckas märkligt att inte fler bostäder färdigställs när det råder en enorm bostadsbrist. Allt sker ju på en marknad där utbudet och efterfrågan ska balansera varandra efter marknadsteoretiska principer som också staden tillämpar i sin markpolicy. Problemet är bl.a. att en mycket stor grupp som efterfrågar bostad har en dålig betalningsförmåga. De får inte lån för att köpa en bostadsrätt (och har inte tillräcklig kontantinsats). De har inte heller råd att hyra till de hyresnivåer som är i nyproduktion.

Det som byggs är huvudsakligen dyra bostadsrätter och här har den förda markpolicyn säkert en viss betydelse också för att "planeringstiden" blir lång. Exploatörerna betalar dyrt för marken och börjar bygga när en viss del av projektet är tecknat (ofta minst 40 %) och då kan de få lån från banken (riskbedömning). Vi har många exempel på detta i Stockholm. Dessutom ligger det inte i exploatörernas (bygg- och fastighetsbolagens) intresse att det färdigställs "för mycket" bostäder. Det gäller att hålla efterfrågan uppe hos de bostadssökande och att göra de största vinsterna.

4) Clara Lindblom (V) föreslår att nämnden beslutar enligt följande:

Att tillstyrka motionen.

Att därutöver anföra:

Som vi alla vet är bostadsbristen i Stockholmsregionen akut och i första hand saknas hyresrätter som exempelvis unga och studenter har råd att efterfråga. Samtidigt finns det flera tydliga fördelar med att öka antalet markanvisningar till de kommunala bostadsbolagen i enlighet med motionens förslag. En rätt uppenbar fördel är att det skulle göra det möjligt för bolagen att leva upp till de målsättningar som kommunfullmäktige faktiskt har ställt upp för dem, men det är inte den enda.

Genom att låta allmännyttan ta ett större ansvar för nyproduktionen av bostäder, skulle staden få betydligt större möjligheter att ställa om nyproduktionen så den bättre svarar mot stockholmarnas behov. Genom ägardirektiven från kommunfullmäktige kan de allmännyttiga bostadsbolagen exempelvis uppdras att pressa produktionskostnader genom att bygga yt- och kostnadseffektivt och därigenom få ner sluthyran i nyproduktionen. Enligt den nya lagen för allmännyttiga bostadsbolag ska allmännyttan inte drivas med vinst som främsta syfte, till skillnad från privata bostadsbolag som många gånger vill kunna göra vinst på ett nybyggnadsprojekt en extremt kort tid efter inflyttning.

Vi kan genom politiska beslut dessutom besluta om att öronmärka vissa allmännyttiga lägenheter till grupper som har en särskilt svår situation på bostadsmarknaden, sänka kraven för att få ett förstahandskontrakt och öka antalet bostäder som förmedlas genom förtur inom bostadskön. Den här typen av påverkansmöjligheter saknas däremot helt när det kommer till privata byggbolag och fastighetsägare.

Beslutsgång

Ordföranden Joakim Larsson (M) ställer förslagen mot varandra och finner att nämnden beslutar enligt förslag från ordföranden Joakim Larsson m.fl. (M) och Daniel Forslund (FP).

Reservation

Vice ordföranden Maria Östberg Svanelind m.fl. (S) reserverar sig mot beslutet med hänvisning till sitt förslag.

Åke Askensten m.fl. (MP) reserverar sig mot beslutet med hänvisning till sitt förslag.

Clara Lindblom (V) reserverar sig mot beslutet med hänvisning till sitt förslag.

§ 12**Om sambandet mellan markpolitik och ökat bostadsbyggande. Svar på skrivelse från Maria Östberg Svanelind m.fl. (S)**

Dnr E2013-511-00754

Beslut

Exploateringsnämnden beslutar enligt exploateringskontorets förslag:

- 1 Exploateringsnämnden besvarar skrivelsen i enlighet med kontorets tjänsteutlåtande.

Handlingar i ärendet

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande från den 12 juni 2013.

Nämndens behandling av ärendet**Framlagda förslag till beslut**

Nämnden föreslår (se beslutet).

Beslutsgång

Ordföranden Joakim Larsson (M) finner att nämnden beslutar enligt kontorets förslag.

Särskilt uttalande

Särskilt uttalande lämnas av Åke Askensten m.fl. (MP) enligt följande:

Statistiken som finns i svaret kan tolkas på olika sätt. Det intressanta är hur många bostäder som blivit färdigställda dvs dit människor har kunnat flytta in. Exempelvis anvisades drygt 3 000 bostäder för sex år sedan (2007) och av dessa är mindre än 800 byggda, det vill säga en fjärdedel. För anvisade bostäder för fem år sedan är andelen byggda 6 % och för fyra år sedan knappt 10 %.

Det är som svaret anger helt riktigt är att det råder en hög takt i antalet markanvisningar (exempelvis anvisades hela 5.496 lägenheter förra året). Om man utgår från tidigare erfarenheter så kommer om fem-sex år drygt 1.000 av dessa vara inflyttningsklara. Tjänsteutlåtandet konstaterar att "planeringsprocessen tar tid" och något egentligt svar på frågan vad det beror på ges inte, det vill säga om stadens markpolicy är en av flera faktorer som är orsaken till det stora tidsgapet mellan anvisning och färdig bostad. Planeringsprocessen tar inte så lång tid som fem-sex år om inte extraordinära

omständigheter föreligger.

Det kan tyckas märkligt att inte fler bostäder färdigställs när det råder en enorm bostadsbrist. Allt sker ju på en marknad där utbudet och efterfrågan ska balansera varandra efter marknadsteoretiska principer som också staden tillämpar i sin markpolicy. Problemet är bl.a. att en mycket stor grupp som efterfrågar bostad har en dålig betalningsförmåga. De får inte lån för att köpa en bostadsrätt (och har inte tillräcklig kontantinsats). De har inte heller råd att hyra till de hyresnivåer som är i nyproduktion.

Det som byggs är huvudsakligen dyra bostadsrätter och här har den förda markpolicyn säkert en viss betydelse också för att "planeringstiden" blir lång. Exploatörerna betalar dyrt för marken och börjar bygga när en viss del av projektet är tecknat (ofta minst 40 %) och då kan de få lån från banken (riskbedömning). Vi har många exempel på detta i Stockholm. Dessutom ligger det inte i exploatörernas (bygg- och fastighetsbolagens) intresse att det färdigställs "för mycket" bostäder. Det gäller att hålla efterfrågan uppe hos de bostadssökande och att göra de största vinsterna.

§ 13

Överenskommelse om exploatering med tomträtt, för uppförande av moské inom fastigheten Skärholmen 2:1 i Skärholmen med Islamiska Stiftelsen i Skärholmen

Dnr E2009-513-00699

Beslut

Exploateringsnämnden beslutar enligt exploateringskontorets förslag:

- 1 Exploateringsnämnden ger kontoret i uppdrag att träffa överenskommelse om exploatering mellan exploateringsnämnden och Islamiska Stiftelsen i Skärholmen avseende Skärholmen 2:1 och träffa erforderliga avtal med ett exploateringsbidrag enligt vad som anges i kontorets tjänsteutlåtande.

Handlingar i ärendet

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande från den 6 maj 2013.

Nämndens behandling av ärendet

Framlagda förslag till beslut

Nämnden föreslår (se beslutet).

Beslutsgång

Ordföranden Joakim Larsson (M) finner att nämnden beslutar enligt kontorets förslag.

Särskilt uttalande

Särskilt uttalande lämnas av vice ordföranden Maria Östberg Svanell m.fl. (S) och Åke Askensten m.fl. (MP) enligt följande:

Vi instämmer i kontorets förslag till beslut om exploatering med tomträtt gällande moské i Skärholmen. Dock vill vi lyfta det faktum att det i anslutning till byggnaden kommer att finnas en besöksparkering med in-/utfart mot Skärholmsvägen, där det råder en hastighetsgräns på 70 km/h. In-/utfarten

kommer dessutom att gå över den befintliga parkvägen som kommer att flyttas längre ut mot vägen, med endast ett räckes emellan passerande bilar och promenerande människor. Vi ser bekymrat på detta faktum och utgår ifrån att man tar hänsyn till ovanstående säkerhetsrisk genom att vidta lämpliga åtgärder.

§ 14

Markanvisning för skola inom fastigheten Brandstegen 1 och del av Midsommarkransen 1:1 samt för förskolor inom del av fastigheten Midsommarkransen 1:1, och inom del av fastigheten Aspudden 2:1, i Midsommarkransen och Aspudden till SISAB. Inriktningsbeslut

Dnr E2013-513-00919, E2013-513-00678, E2013-513-00679

Beslut

Exploateringsnämnden beslutar enligt exploateringskontorets förslag:

- 1 Exploateringsnämnden anvisar mark för skola inom fastigheten Brandstegen 1 och del av Midsommarkransen 1:1 till SISAB och ger kontoret i uppdrag att träffa markanvisningsavtal enligt förslag i kontorets tjänsteutlåtande.
- 2 Exploateringsnämnden anvisar mark för förskola inom del av Midsommarkransen 1:1, invid kv Fiberpennan, till SISAB och ger kontoret i uppdrag att träffa markanvisningsavtal enligt förslag i kontorets tjänsteutlåtande.
- 3 Exploateringsnämnden anvisar mark för förskola inom del av fastigheten Aspudden 2:1, invid kv Flyttfågeln, till SISAB och ger kontoret i uppdrag att träffa markanvisningsavtal enligt förslag i kontorets tjänsteutlåtande.
- 4 Exploateringsnämnden ger kontoret i uppdrag att fortsätta utredningsarbetet för område vid kv Brandstegen (inriktningsbeslut).
- 5 Exploateringsnämnden begär att stadsbyggnadsnämnden upprättar detaljplaner i enlighet med kontorets tjänsteutlåtande.

Handlingar i ärendet

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande från den 4 juni 2013.

Nämndens behandling av ärendet

Framlagda förslag till beslut

- 1) Ordföranden Joakim Larsson m.fl. (M) och Daniel Forslund (FP) föreslår (se beslutet).
- 2) Vice ordföranden Maria Östberg Svanell m.fl. (S) beslutar enligt följande:
 - 1 Exploateringsnämnden återremittera ärendet i första hand enligt förslag från Clara Lindblom (V) (se nedan).
 - 2 Exploateringsnämnden i andra hand ansluter sig till Åke Askensten m.fl. (MP) första beslutsmening enligt följande:

Exploateringsnämnden anvisar mark för förskola invid kv Fiberpennan samt

invid kv Flyttfågeln enligt kontorets tjänsteutlåtande.

3) Åke Askensten m.fl. (MP) föreslår att nämnden beslutar enligt följande:

- 1 Exploateringsnämnden anvisar mark för förskola invid kv Fiberpennan samt invid kv Flyttfågeln enligt kontorets tjänsteutlåtande
- 2 Exploateringsnämnden återremitterar den del av ärendet som berör kvarteret Brandstegen samt gör följande uttalande:

Det är angeläget att skola och förskola byggs ut i området. Dock innebär det nuvarande förslaget att stora natur- och kulturvärden inom kvarteret Brandstegen hotas. Det handlar inte om att antingen tillskapa nödvändiga skollokaler eller bevara natur- och kulturhistoria – det handlar om att hitta lösningar som gör både och. I programsamrådet framkom alternativa förslag på placering av mellan- och högstadium som bättre tillvaratar de värden som finns i kvarteret Brandstegen och samtidigt möter de behov som stadsdelen har av skollokaler. Vi ser med fördel att förskola samt lågstadium kan inrymmas i brandstationen vilket även gör att den kringliggande skolgården upptar en rimligt stor del av parkmarken och kan ta hänsyn till platsens förutsättningar. För skola 4-6 eller 4-9 ser vi att förutsättningarna är bättre vid Kilabergsvägen/Tellusborgsvägen och ut mot Hägerstensvägen där bensinstationen ska flyttas. Brännkyrka gymnasium och Designens hus är andra lämpliga platser/byggnader för en högstadieskola.

Anslutningen mellan parkleken Enbacken och skolgården behöver utredas och redovisas innan nämnden kan ta ställning till markanvisningen liksom hur de ekologiskt värdefulla ekarna påverkas. Dessa värden bör redovisas tydligare i underlaget med mer detaljerat kartunderlag för att nämnden ska kunna ta ett välavvägt beslut. Enbacksparken behövs då Midsommarkransen redan idag har få parker enligt parkplanen från 2008. Trycket på Midsommarkransens få befintliga parker kommer att öka ytterligare då området förtätas allt mer. I motivet till riksintresset LM-staden nämns den omgivande grönskan som del i gestaltningen och det är därför högst angeläget att så mycket parkområde som möjligt bevaras. Den kulturhistoriska utredningen visar dessutom att de byggnader som nu föreslås att rivas i kvarteret Brandstegen har höga kulturhistoriska värden och vi ser att dessa kan användas som t ex kulturhus och föreningslokaler

4) Clara Lindblom (V) föreslår att nämnden beslutar enligt följande:

Att återremittera ärendet
att därutöver anföra

Midsommarkransen är i stort behov av en kommunal grundskola eftersom bristen på för- och grundskoleplatser i stadsdelen är skriande, samtidigt som väldigt många familjer i området efterfrågar ett kommunalt alternativ för sina barn. Vänsterpartiet menar dock att alternativa placeringar av skolan inte har utretts tillräckligt.

Enbacksparken bör värnas av flera anledningar. Den är en av väldigt få parker i stadsdelen, vilket inte minst tydliggörs av det höga trycket på Svandamms- och Enbacksparken sommartid. Samtidigt finns det redan idag begränsade möjlighet

för barns utelek i Midsommarkransen, och en av få lekplatser i området ligger just i Enbacksparken. Vi menar att det vore mycket olyckligt om denna möjlighet till rekreation och utelek försvann för de boende i området, och menar istället att Enbacksparken bör upprustas och lekmöjligheterna byggas ut.

Boende i området har framfört flera olika förslag på alternativa placeringar, liksom att utreda huruvida brandstationen kan byggas om för att inlemma en grundskola. Ett alternativ är också att bryta upp planerna på en storskalig grundskola, och istället upprätta två mindre skolor på olika platser i området.

Beslutsgång i delen om återremiss

Ordföranden Joakim Larsson (M) ställer förslagen att återremittera ärendet mot att avgöra ärendet vid dagens sammanträde och finner att nämnden beslutar att avgöra ärendet vid dagens sammanträde.

Beslutsgång

Ordföranden ställer därefter övriga förslag mot varandra och finner att nämnden beslutar enligt förslag från ordföranden Joakim Larsson m.fl. (M) och Daniel Forslund (FP).

Reservation

Vice ordföranden Maria Östberg Svanelind m.fl. (S) reserverar sig mot beslutet med hänvisning till sitt förslag om återremiss.

Åke Askensten m.fl. (MP) reserverar sig mot beslutet med hänvisning till sitt förslag om återremiss och sitt förslag till beslut.

Clara Lindblom (V) reserverar sig mot beslutet med hänvisning till sitt förslag om återremiss.

§ 15

Överenskommelse om exploatering med försäljning för bostäder inom del av fastigheten Kolbotten 1 samt del av Älvsjö 1:1 i Hagsätra med IKANO Bostad AB

Dnr E2007-513-02437

Beslut

Exploateringsnämnden beslutar enligt exploateringskontorets förslag:

- 1 Exploateringsnämnden ger kontoret i uppdrag att träffa överenskommelse om exploatering mellan exploateringsnämnden och IKANO Bostad AB avseende del av Älvsjö 1:1 och träffa erforderliga avtal med en försäljningsinkomst om cirka 15,2 mnkr enligt vad som anges i kontorets tjänsteutlåtande.

Handlingar i ärendet

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande från den 4 juni 2013.

Nämndens behandling av ärendet

Framlagda förslag till beslut

- 1) Ordföranden Joakim Larsson m.fl. (M), Daniel Forslund (FP) och vice ordföranden Maria Östberg Svanelind m.fl. (S) föreslår (se beslutet).

- 2) Åke Askensten m.fl. (MP) föreslår att nämnden beslutar enligt följande:

Exploateringsnämnden återremitterar ärendet

Exploateringsnämnden har enligt beslut 2008-11-05 lämnat markanvisning till Svenska Bostäder för att uppföra bostäder med hyresrätt inom del av fastigheten Kolbotten 1 samt del av Älvsjö 1:1. Marken föreslås nu, efter försäljning till IKANO Bostad AB, upplåtas med bostadsrätt. Vi anser att marken ej bör säljas utan fortsättningsvis disponeras med tomträtt och att krav i denna överenskommelse ska vara att bostäderna upplåts som hyresrätter.

För bebyggelsen ska gälla: Energianvändningen ska inte överskrida den som gäller för passivhus. Parkeringstalet ska vara 0,3 per lägenhet. Om grönytor tas i anspråk ska de ersättas med nya grönytor med likvärdig ekologisk funktion. Tillgänglighetsfrågorna ska vara prioriterade.

- 3) Clara Lindblom (V) föreslår att nämnden beslutar enligt följande:

Att träffa överenskommelse med IKANO Bostad AB under förutsättning att marken upplåts med tomträtt och bostädernas upplåtelseform blir hyresrätt.

Att därutöver anföra

Vi menar att det är olyckligt att Svenska Bostäder valt att sälja vidare den tidigare markanvisningen, men ser ingen anledning till att upplåtelseformen för den sakens skull ska ändras till bostadsrätt och marken säljas. Det är inte så att behovet av hyresrätter i Stockholms stad har minskat sedan markanvisningen först gjordes – snarare tvärtom.

Beslutsgång i delen om återremiss

Ordföranden Joakim Larsson (M) ställer förslagen att återremittera ärendet mot att avgöra ärendet vid dagens sammanträde och finner att nämnden beslutar att avgöra ärendet vid dagens sammanträde.

Beslutsgång

Ordföranden ställer därefter övriga förslag mot varandra och finner att nämnden beslutar enligt förslag från ordföranden Joakim Larsson m.fl. (M), Daniel Forslund (FP) och vice ordföranden Maria Östberg Svanelind m.fl. (S).

Reservation

Åke Askensten m.fl. (MP) reserverar sig mot beslutet med hänvisning till sitt förslag om återremiss.

Clara Lindblom (V) reserverar sig mot beslutet med hänvisning till sitt förslag.

§ 16

Överenskommelse om exploatering med tomträtt, för bostäder inom del av fastigheterna Enskede Gård 1:1, Stureby 1:1, 1:5 och Tjärtunnan K:1.1 i Stureby med JM AB. Genomförandebeslut

Dnr E2007-513-00408

Beslut

Exploateringsnämnden beslutar enligt exploateringskontorets förslag:

- 1 Exploateringsnämnden godkänner genomförandet av exploatering inom del av fastigheterna Enskede Gård 1:1, Stureby 1:1, 1:5 och Tjärtunnan K:1.1 omfattande investeringsutgifter om 17,4 mnkr och ger kontoret i uppdrag att genomföra projektet:

Handlingar i ärendet

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande från den 3 maj 2013.

Nämndens behandling av ärendet**Framlagda förslag till beslut**

Nämnden föreslår (se beslutet).

Beslutsgång

Ordföranden Joakim Larsson (M) finner att nämnden beslutar enligt kontorets förslag.

Särskilt uttalande

Särskilt uttalande lämnas av Åke Askensten m.fl. (MP) enligt följande:

Stockholm behöver fler bostäder och exploateringen möjliggör attraktiva och tillgängliga bostäder i ett bra kollektivtrafiknäraläge vilket är positivt. Vi ser i första hand att ny bebyggelse placeras på redan ianspråktagen mark men ibland måste viljan att bibehålla grönområden vägas mot vikten av att nya bostäder planeras på ett sätt som inte leder till ytterligare utglesning av staden och därmed bidrar till ökade transporter och utsläpp av växthusgaser.

Den aktuella bebyggelsen placeras på grönmark som åtminstone ur rekreationssynpunkt får anses mindre värdefull på grund av det bullerutsatta läget och de nya förskoleplatserna är dessutom mycket välbehövliga. Det är dock otillfredsställande att grönkompensationen som planeras inte ersätter den ianspråktaga grönytan med likvärdig ekologisk kvalitet. Upprustning av trappor och busshållplats ska inte betraktas som grönkompensation.

Det bör utföras en ordentlig partikel- och bullerutredning inför det fortsatta arbetet med förskolan så att den kan planeras optimalt utifrån förutsättningarna på platsen.

Den nya bebyggelsen hamnar en bit från närmaste tunnelbana men däremot nära befintliga busslinjer. Parkeringstalet bör max vara 0,3 per lägenhet.

§ 17**Motion (2013:5) om Stockholms stads snöröjning. Svar på remiss**

Dnr E2013-440-00707

Beslut

Exploateringsnämnden beslutar enligt exploateringskontorets förslag:

- 1 Exploateringsnämnden godkänner kontorets tjänsteutlåtande som svar på motionen.

- 2 Exploateringsnämnden beslutar att omedelbart justera paragrafen.

Handlingar i ärendet

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande från den 5 juni 2013.

Nämndens behandling av ärendet

Framlagda förslag till beslut

- 1) Ordföranden Joakim Larsson m.fl. (M), Daniel Forslund (FP) och Clara Lindblom (V) föreslår (se beslutet).
- 2) Vice ordföranden Maria Östberg Svanelind m.fl. (S) föreslår att nämnden beslutar enligt följande:

Att avslå kontorets förslag till beslut.

Att uttala att motionen bör bifallas samt att därutöver anföra:

Att motionen om Stockholms stads snöröjning är angelägen och tar upp ett antal viktiga insatser vilka borde ligga till grund för stadens arbete med att förhindra att de senaste årens snökaos upprepas.

- 3) Åke Askensten m.fl. (MP) föreslår att nämnden beslutar att ställa sig bakom både motionen och exploateringskontorets tjänsteutlåtande samt att anföra följande:

Motionen innehåller flera kloka synpunkter som staden bör ta till sig.

Det är inte acceptabelt att snöröjningen och halkbekämpning inte fungerar tillfredställande. Det lokala engagemanget är viktigt och ett steg i rätt riktning vore att åter ge stadsdelarna ansvaret.

Det bör fortsättningsvis säkerställas att entreprenörerna verkligen gör det de har åtagit sig.

Som påpekas i motionen bör staden utreda hur man kan mobilisera extern hjälp. Det kan t.ex. vara bostadsrättsföreningar och andra fastighetsägare, boende och butiksägare. Ett extra besvärligt problem är de hala gångbanorna och att entreprenörerna inte klarar av att sanda i tillräcklig omfattning. De medborgare och företag som vill hjälpa till med sandningen bör ges den möjligheten genom att betydligt fler sandlådor ställs ut i stadsdelarna.

Beslutsgång

Ordföranden Joakim Larsson (M) ställer förslagen mot varandra och finner att nämnden beslutar enligt förslag från ordföranden Joakim Larsson m.fl. (M), Daniel Forslund (FP) och Clara Lindblom (V).

Reservation

Vice ordföranden Maria Östberg Svanelind m.fl. (S) reserverar sig mot beslutet med hänvisning till sitt förslag.

Åke Askensten m.fl. (MP) reserverar sig mot beslutet med hänvisning till sitt förslag.

§ 18**Betänkandet En effektivare plan- och bygglovsprocess (SOU 2013:34).****Anmälan av svar på remiss**

Dnr E2013-000-00990

Beslut

Exploateringsnämnden beslutar enligt exploateringskontorets förslag:

- 1 Exploateringsnämnden godkänner anmälan.

Handlingar i ärendet

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande från den 12 augusti 2013.

Nämndens behandling av ärendet**Deltar ej i beslutet**

Clara Lindblom (V) meddelar att hon inte deltar i beslutet.

Framlagda förslag till beslut

- 1) Ordföranden Joakim Larsson m.fl. (M), Daniel Forslund (FP) och vice ordföranden Maria Östberg Svanell m.fl. (S) föreslår (se beslutet).
- 2) Åke Askensten m.fl. (MP) föreslår att nämnden beslutar att remissen i huvudsak besvaras med tjänsteutlåtandet med följande tillägg:

Grundläggande är att det ska finnas tid för medborgardialog och bibehållen rätt att överklaga. När det framöver med nödvändighet måste byggas mer är det i det stora hela inget problem om några överklaganden gör att ett enskilt projekt drar ut på tiden. När slutlig dom fallit efter en tid visar det sig om den klagande fick rätt eller om bygget får starta. Under tiden har många andra projekt blivit färdiga.

Den långsamma och ineffektiva plan- och bygglovsprocessen har sagts bero på alltför många "onödiga" överklaganden, för många instanser till vilka man kan överklaga, krångliga hänsyns- och kravregler (enligt PBL och MB), långsam handläggning hos kommunerna och länsstyrelserna (ofta beroende på resursbrist, för få kompetenta handläggare m.m.), alltför omfattande krav när en detaljplan måste antas och vinna laga kraft, likaså när det krävs bygglov.

Vissa åtgärder för att snabba på processen har genomförts i och med den nya PBL. Exempelvis ska besked om bygglov ges inom tio veckor och handläggningstiderna har förkortats genom att mark- och miljödomstolarna tagit över som sista instans vid överklaganden av detaljplaner istället för regeringen.

Frågan är om utredningens förslag verkligen innebär en snabbare och effektivare process. Det saknas en problemformulering. Vad beror den ineffektiva processen på? Vad är "sanningen"? Först då kan man hitta metoder och komma med lösningar som förbättrar situationen. Detaljplanen (liksom bygglovet) ger byggrätter dvs är rättsliga dokument som ska bestämma rättsliga gränser och exempelvis den viktiga gränsen mellan kvartersmark och allmän mark. Tjänsteutlåtandet tar på ett förtjänstfullt sätt upp den problematiken. Likaså måste fastighetsgränser bestämmas i någon "plan". En avgörande fråga blir således vad

som ska bestämmas var och när - i vilket stadium i processen så att exploatörerna tidigt vet vad som gäller och medborgarna haft god tid och möjlighet till inflytande. Allt detta måste ske på ett rättssäkert sätt. Utredningens förslag är inte tillfredsställande på den punkten.

Utredningen föreslår inrättande av planformen områdesplan (en typ av översiktsplan för ett begränsat geografiskt område) och som ska vara lagreglerad. Det är ett bra förslag bl.a för att på den nivån kan medborgarinflytandet få en reell möjlighet att påverka såvida det sker med metoder som ger ett inflytande och inte bara går ut på att informera och övertyga de berörda medborgarna om att det framlagda förslaget är det bästa. Stockholm har vid flera tillfällen använts sig av områdesprogram och programsamråd som motsvarar intentionerna med ett införande av områdesplan. I den nya gällande PBL togs det obligatoriska programsamrådet bort för att påskynda planprocessen. Meningen är att i vissa fall ska det inte behövas någon detaljplan utan man ska kunna gå direkt till bygglovförfarandet. Eftersom områdesplanen procedurmässigt ska jämföras med översiktsplanen innebär detta att överklagandet (laglighetsprövningen) sker enligt kommunallagen dvs till förvaltningsrätten och ej till någon mark- och miljödomstol som har den mer fackinriktade kunskaperna och erfarenheterna. Detta kan ha viss betydelse för medborgarnas möjlighet att få sin sak prövad på ett sakligt sätt och inte bara rent juridiskt. Områdesplanen bör därför liksom detaljplanen och områdesbestämmelser bli föremål för överklagan till mark- och miljödomstolen.

Viktigt är att klargöra vilka krav som ska ställas på områdesplanen och vad områdesplanen får bestämma. När det gäller detaljplanen anger PBL vad kommunen ska pröva (som minimum) och också vad kommunen får bestämma. Till detta kommer de generella hänsynsreglerna (som gäller vid all planläggning och prövning av lov) enligt kap. 2. PBL. Dessutom torde det vid "områdesplanläggning" alltid bli fråga om betydande miljöpåverkan vilket enligt MB kräver en miljökonsekvensbeskrivning enligt de krav som lagen ställer vilket är positivt för att uppnå kvalitet i stadsbyggandet.

Frågan kvarstår om de föreslagna förändringarna i grunden skapar en effektivare plan- och byggprocess. Införandet av en lagreglerad områdesplan är dock positivt. Exempelen i tjänsteutlåtandet visar dock att i många fall går det inte att "hoppa över" detaljplanenivån och gå direkt till bygglov men genom en områdesplanering (med en formell MKB) blir helhetsperspektivet bättre tillgodosett liksom medborgarnas möjligheter att påverka och medverka i samhällsplaneringen.

Beslutsgång

Ordföranden Joakim Larsson (M) ställer förslagen mot varandra och finner att nämnden beslutar enligt förslag från ordföranden Joakim Larsson m.fl. (M), Daniel Forslund (FP), och vice ordföranden Maria Östberg Svanell m.fl. (S).

Reservation

Åke Askensten m.fl. (MP) reserverar sig mot beslutet med hänvisning till sitt förslag.

Jäv

Lars Arell (S) har på grund av jäv inte deltagit i eller varit närvarande vid handläggningen av detta ärende.

§ 19**Förlängning av Spårväg City från Kungsträdgården till Sergels Torg/T-centralen. Svar på remiss**

Dnr E2013-330-01152

Beslut

Exploateringsnämnden beslutar enligt kontorens gemensamma förslag:

- 1 Exploateringsnämnden godkänner kontorens gemensamma tjänsteutlåtande som svar på remissen.
- 2 Exploateringsnämnden beslutar att omedelbart justera paragrafen.

Handlingar i ärendet

Exploateringskontorets, trafikkontorets, stadsbyggnadskontorets, fastighetskontorets och miljöförvaltningens gemensamma tjänsteutlåtande från den 5 juli 2013.

Nämndens behandling av ärendet**Framlagda förslag till beslut**

Nämnden föreslår (se beslutet).

Beslutsgång

Ordföranden Joakim Larsson (M) finner att nämnden beslutar enligt kontorets förslag.

Särskilt uttalande

Särskilt uttalande lämnas av vice ordföranden Maria Östberg Svanell m.fl. (S) enligt följande:

Vi har ingenting i sig att invända mot det gemensamma remissvaret som kontoren har skrivit. Förlängningen av Spårväg City/NK-expressen till T-centralen är nödvändig för att göra spårvagnen användbar. Under det moderata styret i Stockholms stad och län har kollektivtrafiken varit kraftigt misskött och felprioriteringar som Spårväg City/NK-expressen är tyvärr inte det enda exemplet. Vi vill se satsningar på projekt som verkligen svarar på stockholmarnas behov. De ska vara samhällsekonomiskt lönsamma som tunnelbana till Nya Karolinska/Hagastaden och till Nacka.

Särskilt uttalande lämnas av Åke Askensten m.fl. (MP) enligt följande:

Det är positivt att denna spårvägssatsning – som är väl i linje med de motioner som lagts av Miljöpartiet i stadshuset och landstingshuset – får en fortsättning, i första hand till T-centralen och senare till Ropsten och Lidingö. Som MP tidigare föreslagit bör också en sträckning till Kungsholmen utredas.

§ 20**Genomförandeavtal med Stockholms läns landsting avseende förlängning av Tvärbanan från Sickla Udde till kommungränsen Stockholm/Nacka**

Dnr E2013-330-01101

Beslut

Exploateringsnämnden beslutar enligt kontorens gemensamma förslag:

- 1 Exploateringsnämnden godkänner förslag till genomförandeavtal med Stockholms läns landsting avseende förlängning av Tvärbanan från Sickla Udde till kommungränsen Stockholm/Nacka.
- 2 Exploateringsnämnden föreslår att kommunfullmäktige godkänner avtalet.

Handlingar i ärendet

Exploateringskontorets och trafikkontorets gemensamma tjänsteutlåtande från den 17 juli 2013.

Nämndens behandling av ärendet**Framlagda förslag till beslut**

Nämnden föreslår (se beslutet).

Beslutsgång

Ordföranden Joakim Larsson (M) finner att nämnden beslutar enligt kontorets förslag.

§ 21**Länsplan för regional transportsinfrastruktur 2014-2025. Svar på remiss**

Dnr E2013-300-01082

Beslut

Exploateringsnämnden beslutar enligt kontorens gemensamma förslag:

- 1 Exploateringsnämnden beslutar att som svar på kommunstyrelsens remiss av "Länsplan för regional transportinfrastruktur 2014-2025" hänvisa till vad som sagts i kontorens gemensamma tjänsteutlåtande.
- 2 Exploateringsnämnden beslutar att omedelbart justera paragrafen.

Handlingar i ärendet

Exploateringskontorets, trafikkontorets, stadsbyggnadskontorets, miljöförvaltningens och stadsledningskontorets gemensamma tjänsteutlåtande från den 4 juli 2013.

Nämndens behandling av ärendet**Framlagda förslag till beslut**

- 1) Ordföranden Joakim Larsson m.fl. (M), Daniel Forslund (FP), vice ordföranden Maria Östberg Svanelind m.fl. (S) och Clara Lindblom (V) föreslår (se beslutet).
- 2) Åke Askensten m.fl. föreslår att nämnden beslutar enligt följande:

Exploateringsnämnden beslutar att i huvudsak instämma i tjänsteutlåtandet när det gäller satsningar på ökad framkomligt för kollektivtrafik, cykeltrafik och gångtrafik samt att anföra följande:

Som kan utläsas av tjänsteutlåtandet och av länsstyrelsens skrivning räcker inte de föreslagna investeringarna till för att Stockholms län ska klara de egna miljö- och klimatmålen – som i sig är inte är tillräckligt ambitiösa för att skapa en hållbar region. Det borde vara grundläggande att alla kommuner anstränger sig

för att nå ett mål med 80 procents minskning av koldioxidutsläppen - och det kräver enligt länsstyrelsen att vägtrafiken måste minska kraftigt.

Trots att den kraftiga befolkningsökningen med ca 35 000 personer per år har kunnat förutses under lång tid har investeringarna i hållbar trafik varit alltför begränsade. Samma gäller satsningarna på bostäder och sjukvård.

När det gäller trafikinvesteringar bör Stockholms stad och län framföra önskemål om ökade statsbidrag till utbyggd kollektivtrafik (inklusive båttrafik), cykeltrafik och gångtrafik. Vidare bör förslag framföras till regering och riksdag om utökade områden för trängselskatt samt att den nuvarande skatten höjs och framför allt kommer kollektivtrafiken till del. Arbetet med Förbifart Stockholm och andra motorleder bör avbrytas och pengarna överförs till miljöanpassad trafik, inte minst spårburen sådan.

En ny planering krävs

Den nuvarande planeringen måste förändras eftersom den kraftigt minskar möjligheterna till klimatomställning, förvärrar miljöproblemen och ökar trängseln för dagens och morgondagens stockholmare. Finansieringen inom stockholmsöverenskommelsen låser nuvarande och kommande medel för mycket lång tid och förhindrar därmed för invånarna i stockholmsregionen att i ett senare skede åtgärda det brister som dagens planering nu förstärker. Den överenskommelsen måste rivas upp.

Ett fungerande transportsystem kan bara förverkligas genom en förståelse av sambanden mellan samhällsplaneringen i stort och trafiksystemets komponenters för- och nackdelar i olika sammanhang. Markanvändning och regionstruktur är nyckeln till ett bra trafiksystem där bebyggelseplaneringen ska ske med hög tillgänglighet och med gång, cykel samt kollektivtrafiken som norm. En tät, funktionsblandad bebyggelse skapar en tillgänglighet som bygger på närhet mer än på rörlighet.

Riksdagens mål en grund för fortsatt utveckling

De av riksdagen beslutade transportpolitiska målen ska utgöra grunden för transportsystemets utveckling. Målbilden omfattar tillgänglighet som även inkluderar jämställdhet, trafiksäkerhet, miljö och hälsa. Tillgängligheten tar fasta på att alla ska kunna nå önskade målpunkter med hög kvalitet samt att transportsektorn ska svara lika mot män och kvinnors resbehov.

Det transportpolitiska målet om miljö syftar till att transportsektorn ska bidra till att nå de av riksdagen beslutade 16 miljökvalitetsmålen, där klimatmålet starkt betonas.

En förbättrad hälsa tar i huvudsak utgångspunkt i miljökvalitetsnormerna och riktvärden för buller. Det är inte acceptabelt att fortsätta med en planering som bland annat leder till ökade utsläpp, fler sjukdomsfall och fler trafikolyckor genom att nya ytor skapas för bilarna.

Trafiksäkerheten grundar sig på Nollvisionen, som har antagits av riksdagen och Stockholms stad m.fl. kommuner. Med ökad trafik ökar också riskerna. Forskare har påpekat att hastigheterna i städer inte bör överskrida 30 kilometer per timme. Trafiksäkerhetsorganisationen NTF konstaterar: En fotgängare som blir

påkörd av en bil som håller 30 km i timmen överlever i 9 fall av 10. Men om bilen kör i 50 dör den gående i 9 fall av 10.

Beslutsgång

Ordföranden Joakim Larsson (M) ställer förslagen mot varandra och finner att nämnden beslutar enligt förslag från ordföranden Joakim Larsson m.fl. (M), Daniel Forslund (FP), vice ordföranden Maria Östberg Svanellind m.fl. (S) och Clara Lindblom (V).

Reservation

Åke Askensten m.fl. (MP) reserverar sig mot beslutet med hänvisning till sitt förslag.

Särskilt uttalande

Särskilt uttalande lämnas av ordföranden Joakim Larsson m.fl. (M) och Daniel Forslund (FP) enligt följande:

Yttre Söderort är en av de delar av Stockholms stad som fortfarande har potential att erbjuda en betydande volym av nya bostäder. Ett antal pågående planprogram utreder nu sambanden mellan flera av Söderorts stadsdelar, där möjligheten att knyta samman existerande stadsdelar i ytterstaden möjliggör omfattande exploateringsprojekt i attraktiva och naturnära områden. Det som i dagsläget försvårar detta är bristen på effektiva tvärförbindelser i Söderort.

Exploateringsnämnden vill därför återigen föra fram behovet av att SL i förstudien av Spårväg Syd utreder möjligheterna att knyta samman tunnelbanelinjerna i Söderort med en ny spårväg som även möjliggör övergångar till pendeltåg.

En byggnation av Spårväg Syd i hela sträckningen från östra till västra söderort skulle öppna upp möjligheter för en dynamisk utveckling av hela ytterstaden. Bostadsområden som idag har dåliga kommunikationer och områden som delas av stora vägområden kan med en ny spårförbindelse knytas samman. Förutom nya bostäder skulle en spårbunden tvärförbindelse öppna för omfattande företagsetablering och nya arbetsplatser över hela Söderort. Detta skulle innebära en betydande avlastning av kollektivtrafikens knutpunkter vid Gullmarsplan, Liljeholmen och Slussen.

Särskilt uttalande lämnas av Marisa Östberg Svanellind m.fl. (S) enligt följande:

Vi delar naturligtvis kontorets bedömning att den totala statliga ramen är alltför låg, och understryker vikten av att fullfölja Stockholmsöverenskommelsen. Det är i sammanhanget på sin plats att påminna om att tunnelbanan till Hagastaden, som fanns med i överenskommelsen, inte fick vara med i den förra länsplanen eftersom det lokala moderatledda styret i Stockholms stad och landsting inte kunde enas. Nu föreslår staten ännu en gång att tunnelbanan byggs, och vi kan bara hoppas att inte obeslutsamma moderater hindrar ett genomförande den här gången också.

§ 22**Motion (2013:33) Sanering av Vinterviken, Hägersten. Svar på remiss**

Dnr E2013-000-01020

Beslut

Exploateringsnämnden beslutar enligt exploateringskontorets förslag:

- 1 Exploateringsnämnden besvarar kommunstyrelsens remiss med exploateringskontorets tjänsteutlåtande.
- 2 Exploateringsnämnden beslutar att omedelbart justera paragrafen.

Handlingar i ärendet

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande från den 17 juni 2013.

Nämndens behandling av ärendet**Framlagda förslag till beslut**

- 1) Ordföranden Joakim Larsson m.fl. (M), Daniel Forslund (FP), Åke Askensten m.fl. (MP) och Clara Lindblom (V) föreslår (se beslutet).
- 2) Vice ordföranden Maria Östberg Svanelind m.fl. (S) föreslår att nämnden beslutar enligt följande:

Att avslå kontorets förslag till beslut samt
Att uttala att motionen bör bifallas samt

Att därutöver anföra att motionären tar upp en angelägen fråga om saneringen av Vinterviken. Vi socialdemokrater förstår den oro som kanske framförallt de boende i närområdet känner och vi menar att det arbete som måste sättas igång för att sanera inte kan vänta hur länge som helst. Av kontorets yttrande framgår att den pågående inventering samt eventuella ansökningsförfaranden till Naturvårdsverket kommer att ta många år. Staden måste därför skyndsamt hitta andra sätt att påbörja arbetet.

Beslutsgång

Ordföranden Joakim Larsson (M) ställer förslagen mot varandra och finner att nämnden beslutar enligt förslag från ordföranden Joakim Larsson m.fl. (M), Daniel Forslund (FP), Åke Askensten m.fl. (MP) och Clara Lindblom (V).

Reservation

Vice ordföranden Maria Östberg Svanelind m.fl. (S) reserverar sig mot beslutet med hänvisning till sitt förslag.

Särskilt uttalande

Särskilt uttalande lämnas av Åke Askensten m.fl. (MP) enligt följande:

Som kontoret påpekar bör det ske en samordning vid framtagandet av en saneringsplan för Vinterviken med den huvudstudie som just nu pågår. Det förorenade området vid Vinterviken har klassats som ett av Sveriges mest förorenade områden ("Mycket stor risk") och bör saneras omgående oavsett om bidrag för sådan sanering kan tillhandahållas från saneringsfonden eller inte.

Det nationella miljömålet Giftfri miljö beräknas enligt Naturvårdsverket inte kunna uppnås i Stockholmsregionen, vilket är beklagligt. År 2012 hade över 10 000 förorenade områden identifierats bara i Stockholms län och endast två av dessa områden var godkända bidragsprojekt i åtgärdsfas. Samtidigt kan konstateras att anslagen till den statliga saneringsfonden stadigt minskar. En naturlig följd av dessa krympande anslag är att möjligheten till statligt stöd i samband med en sanering minskar på motsvarande sätt och därför bör man i den kommande planeringen ta hänsyn till att statliga medel sannolikt inte kommer utdelas för saneringen av Vinterviken.

Eftersom Vinterviken fortsatt är ett av Sveriges mest förorenade områden och orsak till att giftiga ämnen än idag sprids i människors miljö bör staden utreda möjligheterna att sanera området utan hjälp av statligt stöd.

§ 23

Förslag till nationell plan för transportsystemet 2014-2025. Svar på remiss

Dnr E2013-300-01151

Beslut

Exploateringsnämnden beslutar enligt kontorens gemensamma förslag:

- 1 Exploateringsnämnden beslutar att som svar på kommunstyrelsens remiss av "Förslag till nationell plan för transportsystemet 2014–2025" hänvisa till vad som sagts i kontorens gemensamma tjänsteutlåtande.
- 2 Exploateringsnämnden beslutar att omedelbart justera paragrafen.

Handlingar i ärendet

Exploateringskontorets, trafikkontorets, stadsbyggnadskontorets, miljöförvaltningens och stadsledningskontorets gemensamma tjänsteutlåtande från den 4 juli 2013.

Nämndens behandling av ärendet

Framlagda förslag till beslut

- 1) Ordföranden Joakim Larsson m.fl. (M), Daniel Forslund (FP), vice ordföranden Maria Östberg Svanelind m.fl. (S) och Clara Lindblom (V) föreslår (se beslutet).
- 2) Åke Askensten m.fl. (MP) föreslår att nämnden beslutar enligt följande:
 - 1 Exploateringsnämnden avger följande svar på remissen "Förslag till nationell plan för transportsystemet 2014-2025":

Åtgärdsplaneringen och den nationella planen är viktiga redskap för att ge förutsättningar för hållbara transporter, skapa regional utveckling genom samhällsekonomiskt väl avvägda åtgärder och bidra till goda levnadsförutsättningar och en hållbar utveckling. Transportsystemet är grundläggande för samhällsplaneringen och bebyggelseplaneringen under mycket lång tid. Därför måste transportsystemet medverka till en hållbar samhällsutveckling. Det gör dessvärre inte remissversionen av nationella planen.

Det är inte rimligt att fortsätta en planering som kraftigt försvårar måluppfyllelsen och omöjliggör klimatomställningen, förvärrar miljöproblemen och ökar trängseln.

I samband med både Kapacitetsutredningen och Naturvårdsverkets underlag för färdplan för ett Sverige utan nettoutsläpp av växthusgaser 2050 har Trafikverket bidragit med ett klimatscenario och en målbild för ett transportsystem som når klimatmålen (*Trafikverkets tolkning av fossiloberoende fordonsflotta*) till 2030. Trafikverkets analys visar att om transportsektorn ska bidra till klimatmålen behöver personbilstrafiken nationellt minska med 20 procent (25 procent i storstadsregioner) och tillväxten i lastbilstrafiken dämpas jämfört med dagens nivå. En övergång till spårburen person- och godstrafik måste underlättas.

Trafikverket konstaterar vidare att det skulle innebära ett omfattande arbete att ta fram en ny prognos för klimatscenariot, ett arbete som med nuvarande direktiv från regeringen inte ryms inom åtgärdsplaneringen. Det är helt uppenbart att regeringen enbart ger förutsättningar för ett transportsystem som bortser från möjligheten att nå klimatmålet. Därför genomfördes enbart känslighetsanalyser på vissa vägprojekt med investeringskostnader på minst 200 miljoner kr.

Klimatscenariot pekar på att det för att nå klimatmål och göra transportsektorn mindre beroende av fossila bränslen krävs en ny inriktning i utvecklingen av samhället och transportsystemet, en utveckling mot ett mer transportsnålt samhälle. Samtidigt som biltrafik skulle minska i ett relevant klimatscenario skulle kollektivtrafiken, gång, cykel och gods på järnväg och sjöfart öka. Det är naturligt att projekt med en sådan inriktning skulle bli mer lönsamma för samhället och en sådan känslighetsanalys skulle därför vara intressant och ett utgöra ett viktigt underlag för prioriteringar.

Ett fungerande transportsystem kan bara förverkligas genom en förståelse av sambanden mellan samhällsplaneringen i stort och trafiksystemets för- och nackdelar i olika sammanhang. Markanvändning och regionstruktur är nyckeln till ett bra trafiksystem där bebyggelseplaneringen ska ske med hög tillgänglighet och med gång-, cykel- samt kollektivtrafik som norm.

En tät och funktionsblandad bebyggelse skapar en tillgänglighet som bygger på närhet mer än på rörlighet. De av riksdagen beslutade transportpolitiska målen ska utgöra grunden för transportsystemets utveckling, men det förutsätter att man vidtar nödvändiga åtgärder

Stockholmsproblematiken

Finansieringen inom stockholmsöverenskommelsen låser nuvarande och kommande medel för mycket lång tid och förhindrar därmed för stockholmsregionen att i ett senare skede åtgärda det brister som dagens planering nu förstärker.

Kostnaden för Förbifart Stockholm uppgår enligt Nationella planen nu till 31,4 miljarder kronor i 2013 års prisnivå. Men på längre sikt kan det handla om i storleksordningen 50-60 miljarder, beroende på ränte- och kostnadsutveckling. Det är pengar som behövs för att Stockholm ska bli en klimatneutral region med fungerande effektiva transporter och där utsläppen av koldioxid länets trafik minskar till cirka en tredjedel av dagens nivå.

Regionen behöver ytterligare medel från regeringen för åtgärder och drift och underhåll av transportinfrastruktur. Men i ett första skede måste vi se det faktum att Förbifart Stockholm låser upp många miljarder kronor som istället är nödvändiga för att kunna påbörja angelägna satsningar på kollektivtrafik och cykeltrafik.

I effektbedömningen (TRV 2012/29166) av Förbifart Stockholm anger Trafikverket att projektet är en ”klar målkonflikt mellan miljö och framkomlighet för bil då utbyggnaden av Förbifarten medför kraftiga intrång i natur- och kulturmiljöer och bidrar till ökad biltrafik, ökat bilberoende, ökad energiförbrukning och ökade utsläpp av växthusgaser, samt även ökat buller och luftföroreningar, vilket totalt sett bedöms leda till en ökad belastning på befolkningens hälsa. Den bedöms därför ha ett negativt bidrag till den långsiktiga ekologiska hållbarheten”. Dessutom har Naturvårdsverket tidigare angett att Förbifart Stockholm kan komma att öka biltrafiken i regionen som helhet med 4 procent – en direkt oacceptabel utveckling. Trängselskatten och pengarna för motorleder bör överföras till kollektivtrafik och cykeltrafik.

Beslutsgång

Ordföranden Joakim Larsson (M) ställer förslagen mot varandra och finner att nämnden beslutar enligt förslag från ordföranden Joakim Larsson m.fl. (M), Daniel Forslund (FP), vice ordföranden Maria Östberg Svanellind m.fl. (S) och Clara Lindblom (V).

Reservation

Åke Askensten m.fl. (MP) reserverar sig mot beslutet med hänvisning till sitt förslag.

Särskilt uttalande

Särskilt uttalande lämnas av vice ordföranden Maria Östberg Svanellind m.fl. (S) och Clara Lindblom (V) enligt följande:

Vi instämmer i stora delar i kontorens gemensamma förslag till svar på förslaget till nationell plan för transportsystemet. Svaret visar att tydligt att den moderata ambitionsnivån när det gäller infrastrukturen är allt för låg efter många år med eftersatt underhåll få nya nyinvesteringar. Det visar sig i planen då viktiga projekt saknas som en koppling mellan Södra länken och Nynäsvägen och flera utbyggnader av tunnelbanan. För att Stockholm ska fortsätta vara en konkurrenskraftig region och stockholmarna ska välja kollektivtrafiken även i fortsättningen behövs ambitionsnivån öka kraftigt i den nationella planen för transportsystemet.

§ 24

Förslag till färdplan för ett fossilbränslefritt Stockholm 2050. Svar på remiss

Dnr E2013-000-01085

Beslut

Exploateringsnämnden beslutar enligt exploateringskontorets förslag:

- 1 Exploateringsnämnden anser remissen besvarad med kontorets tjänsteutlåtande.

- 2 Exploateringsnämnden beslutar att omedelbart justera paragrafen.

Handlingar i ärendet

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande från den 26 juni 2013.

Nämndens behandling av ärendet

Framlagda förslag till beslut

- 1) Ordföranden Joakim Larsson m.fl. (M) och Daniel Forslund (FP) föreslår (se beslutet).
- 2) Vice ordföranden Maria Östberg Svanell m.fl. (S) föreslår att nämnden beslutar enligt följande:
Att i huvudsak godkänna miljöförvaltningens förslag till färdplan.
Att en konkret åtgärdsplan utarbetas för Stockholm, där staden med snabbhet presenterar och vidtar nödvändiga åtgärder för att göra Stockholm fossilbränslefritt.
Att tydliga krav formuleras på åtgärder och insatser som staten/regeringen, landstinget och andra aktörer måste genomföra för att ett fossilbränslefritt Stockholm ska uppnås - så tidigt som möjligt.
Att en "task force" under stadshusets centrala ledning inrättas för att dels driva och samordna klimatarbetet i Stockholm - men också för att driva på regering, landsting och andra aktörer så att dessa vidtar nödvändiga åtgärder för att Stockholm med skyndsamhet ska kunna fasa ut de fossila bränslena.
Att därutöver anföra:

Stockholm ska vara världens första fossilbränslefria stad. Dagens globala utsläpp av växthusgaser är ca 50 miljarder ton per år, en ökning med över 30 procent sedan 1990. Effekterna av världens accelererande klimatutsläpp hotar att bli förödande för vår planet. Stockholm har en lång historia av framgångsrikt miljöarbete, och ska vara ledande stad i världen i att bedriva klimatarbete. Stockholm har två uppgifter i detta sammanhang. För det första att Stockholm tar sitt ansvar och vidtar åtgärder för att minska sina faktiska utsläpp. Den andra uppgiften är att som föregångsstad visa att det går att omvandla ett samhälle till fritt från fossilbränslen. Men ska Stockholm kunna spela denna roll som modellstad för hur städer världen över kan minska sina utsläpp, krävs snabba och resoluta åtgärder – och högre ambitioner än 2050.

Målabitionen som förvaltningens färdplanarbete, är i grunden för låg. Exempelvis har Köpenhamn satt målet att man ska vara världens första koldioxidneutrala stad 2025. Andra städer, både utanför landets gränser, som innanför har höjt sina ambitioner så mycket att Stockholm riskerar att hamna efter. Riksdagen har slagit fast att Sverige som land inte ha några nettoutsläpp av växthusgaser år 2050. I beaktande av att Stockholm är en kommun som vare sig har jordbruksproduktion eller energitug processindustri i större omfattning, vilka är två sektorer som Naturvårdsverket pekar ut som de svåraste att få ner utsläppen från, så bör Stockholm kunna ha högre ambitioner med det samlade klimatarbetet. Tack vare tidigare investeringar i exempelvis utbyggt fjärrvärmenät, tunnelbane- och annan kollektivtrafikutbyggnad har Stockholm kunnat minska sina utsläpp per invånare rejält under de senaste decennierna. Stockholm har onekligen särskilda förutsättningar att bli första stad i landet och världen att fasa ut de fossila bränslena. Det stora kvarvarande utmaningen rör

transportsektorn. Inom detta område bör staden driva på för en utbyggnad av tunnelbana och annan kollektivtrafik i regionen.

Staden kan enskilt göra mycket för att stimulera framväxten av exempelvis elbilar, och ska göra detta, men den nationella nivån har ett särskilt ansvar.

Arbetet i Stockholm måste fortsätta med att säkra utrymme för bussar, nyttotrafik, fotgängare och cyklister. Staden bör utveckla en politik för att stödja alla de som inte vill äga en bil men som då och då behöver hyra eller använda en bil i en bilpool.

Oavsett till vilket år Stockholm (och Sverige) lyckas bli fossilbränslefritt, så är arbetsuppgiften monumental. Det kommer att krävas stora och långsiktiga investeringar och genomgripande insatser. Handslag och överenskommelser över blockgränserna kommer att vara nödvändiga för att få den säkerhet och förutsägbarhet som stadens (och landets) invånare och verksamheter behöver för att kunna, hinna och våga ställa om.

Fossilbränsleutfasningen sker inte genom årtals exercis - utan genom konkreta åtgärder, investeringar, aktiva politiska beslut och förutsägbarhet för medborgare och verksamheter. Under de kommande decennierna kommer det rimligen att ske många maktväxlingar som skapar osäkerhet både i stadens egen förvaltning och hos alla de privata aktörer som måste delta. Därför kommer blocköverskridande arbete att vara viktigt.

Staden måste vara beredd att hela tiden pröva, utvärdera, ompröva och ta nya tag. Som framgår av miljöförvaltningens förslag till färdplan har de flesta åtgärder möjlighet att få stark effekt också redan före 2050. Det kommer att krävas att hela staden, regionen inklusive landstinget och staten drar åt samma håll.

Miljöförvaltningen har gjort ett bra underlag, men som samtidigt är ofullständigt. Förslaget till färdplan visar att målet är möjligt att uppnå, men att osäkerheterna är stora om hur målet faktiskt ska kunna nås.

En stor utmaning, som förvaltningen också pekar på, kommer att vara energieffektiviseringen av byggnader. Stora och långsiktigt förvaltade fastighetsbolag har möjlighet att över tid slå ut dyra investeringar som först på sikt ger rejäl avkastning tillbaka. Exempelvis har mindre bostadsrättsföreningar inte denna kraft. Funktioner och lösningar behöver tas fram för att lösa denna uppgift. Den kan i sammanhanget därmed noteras att de ideologiskt drivna utförsäljningarna av allmännyttan försvårat för Stockholms klimatomställning.

För att öka handlingskraften och få större genomslag i stadens alla förvaltningar och bolag, samt för att Stockholm stad ska bli en tydligare aktör nationellt och regionalt – behöver en ”task force” direkt under stadshusets centrala ledning inrättas.

- 3) Åke Askensten m.fl. (MP) och Clara Lindblom (V) föreslår att nämnden beslutar enligt följande:

Att arbetet med en skärpt tidsplan påbörjas.

Att avstämning mot färdplanen och tidsplanen ska ske varje eller minst vartannat år och därefter rapporteras till kommunfullmäktige.
Stryka skrivningarna om att Stockholm bedriver ett klimatarbete i världsklass.
I övrigt bifalla kontorets förslag samt anföra följande:

Det är mycket positivt att en färdplan för ett fossilbränslefritt Stockholm år 2050 nu tagits fram. Dock behöver åtgärderna ske snabbare. Flera av åtgärderna kan tidigareläggas i syfte att Stockholm ska vara en fossilbränslefri stad redan år 2030.

Det som oroar mest är att den hittills förda politiken inte hittills verkar redo att ta de beslut som kommer att behövas för att uppnå målet om en fossilbränslefri stad. Färdplanen visar tydligt att vi måste intensifiera arbetet nu.

När det gäller trafiken är det oerhört viktigt att både arbeta för en mindre fossilbränsleberoende fordonsflotta och att göra stora satsningar i syfte att minska biltrafiken. Det måste satsas betydligt mer än vad som görs i dag på hållbara trafiklösningar som kollektivtrafik och cykel. Investeringar i ohållbara trafiklösningar måste stoppas. Ett tydligt exempel är förbifart Stockholm som enligt forskningen kommer öka biltrafiken avsevärt och därmed också försvåra arbetet med en fossilbränslefri stad.

Även bebyggelsen måste anpassas så att det är lätt att ta sig fram med cykel och kollektivtrafik. Bebyggelse ska främst ske i nära anslutning till kollektivtrafik. En annan viktig åtgärd för att minska bilberoendet är att integrera service, offentligt verksamhet, grönområden och föreningsverksamhet i boendekområdena.

Klimatomställningen kan inte vänta. Dessutom måste ett flertal beslut fattas på nivåer som Stockholm inte har egen rådighet över vilket gör att samarbeten och samtal måste påbörjas snarast och starka krav på andra parter måste ställas från kommunen.

Då inte alla växthusgasutsläpp som stockholmarna ger upphov till räknas med inom ramen för åtgärdsprogrammet anser vi att beräkningsmetoder för dessa utsläpp ska tas fram för att kunna användas i Stockholms klimatarbete så att vi kan få ett mått på de reella utsläppen av klimatgaser som Stockholms invånare ger upphov till.

Det ska påstås att Stockholm bedriver ett klimatarbete i världsklass eftersom det inte stämmer. Mycket av Stockholms klimatarbete kan förbättras radikalt. Stockholm stad har ännu inte fattat de beslut som behövs för ett klimatarbete i världsklass. Färdplanen visat snarare på hur ett klimatarbete i världsklass skulle kunna gå till om vi vidtar tillräckliga åtgärder.

Beslutsgång

Ordföranden Joakim Larsson (M) ställer förslagen mot varandra och finner att nämnden beslutar enligt förslag från ordföranden Joakim Larsson m.fl. (M) och Daniel Forslund (FP).

Reservation

Vice ordföranden Maria Östberg Svanelind m.fl. (S) reserverar sig mot beslutet med hänvisning till sitt förslag

Åke Askensten m.fl. (MP) och Clara Lindblom (V) reserverar sig mot beslutet med hänvisning till sitt förslag.

Vid protokollet

Eva Olofsson